

Grønlands økonomi Efterår 2020

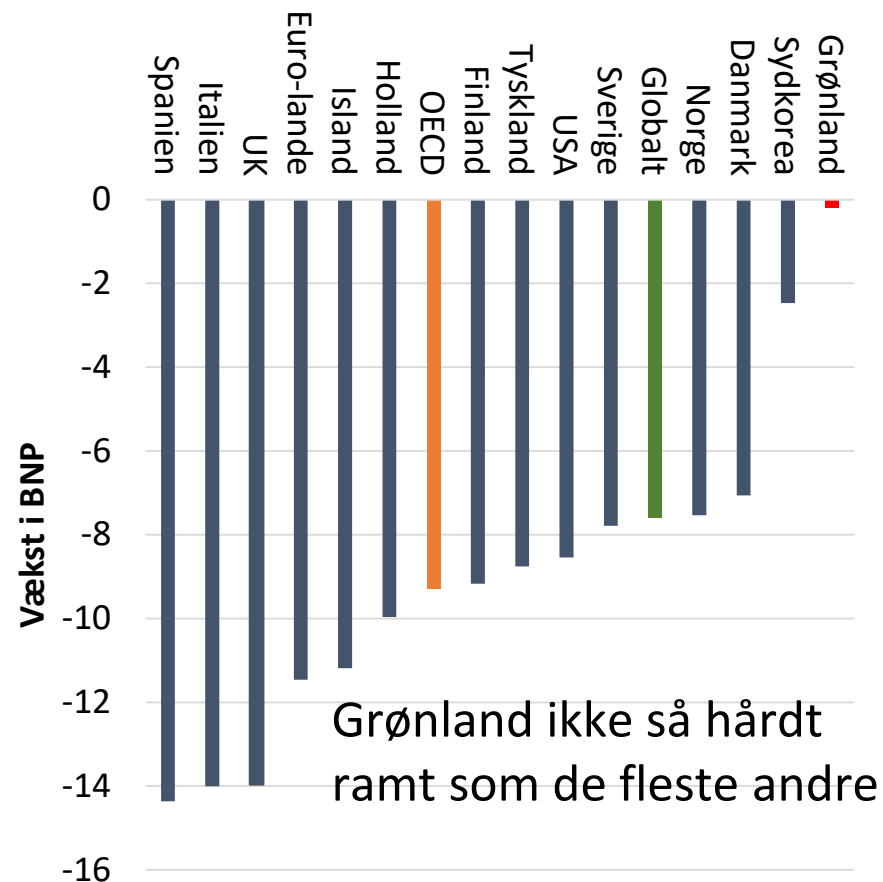
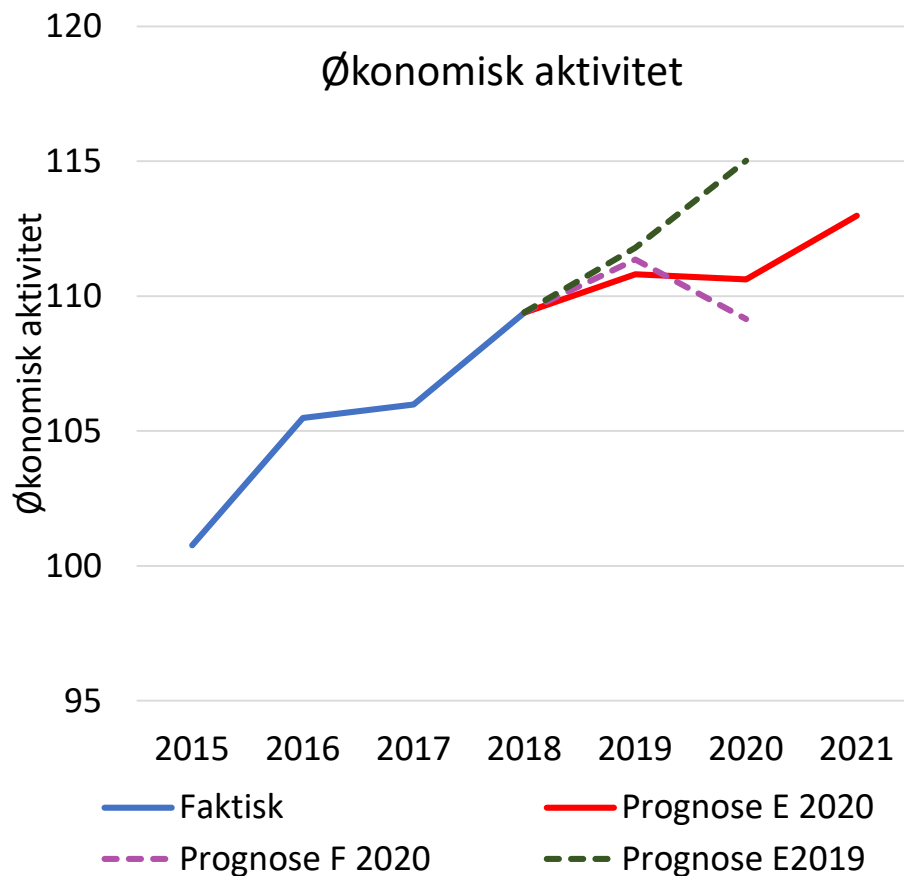
- Konjunkturudsigter
- Økonomisk politik
- Den offentlige sektor

Den aktuelle økonomiske situation

- En række gode år med høj vækst og beskæftigelsesfremgang brudt af coronakrisen
- Nedlukninger, rejserestriktioner m.m.
 - Smittespredning har stort set kunne undgås
 - Mange restriktioner er ophævet
 - Fortsat en stor sårbarhed for smitte fra udlandet
- Særligt turist- og transporterhverv er hårdt ramt

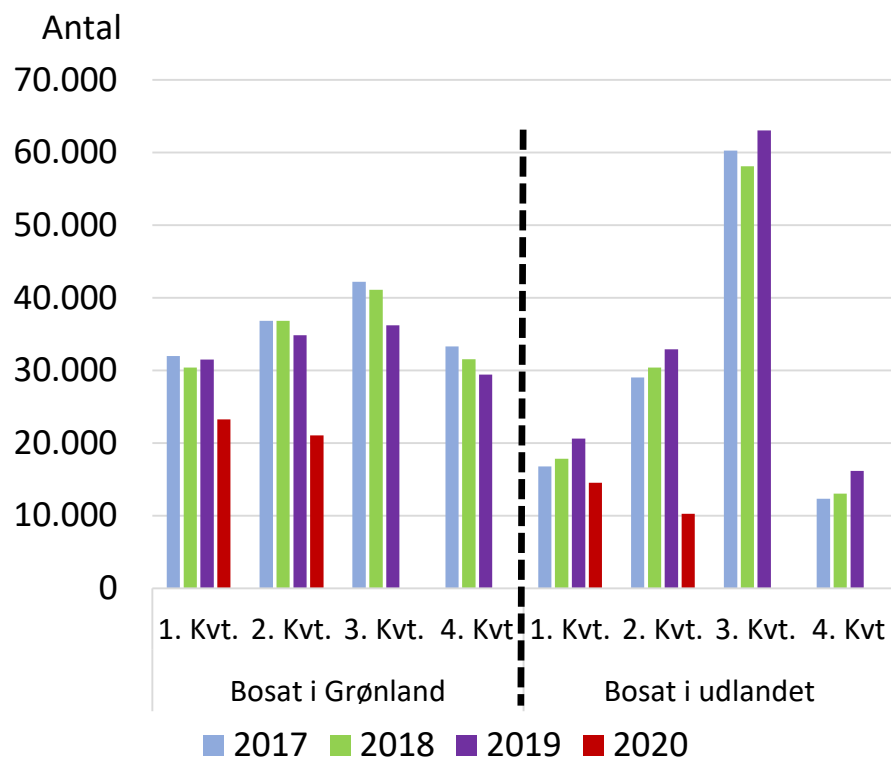
Konjunkturudsigter

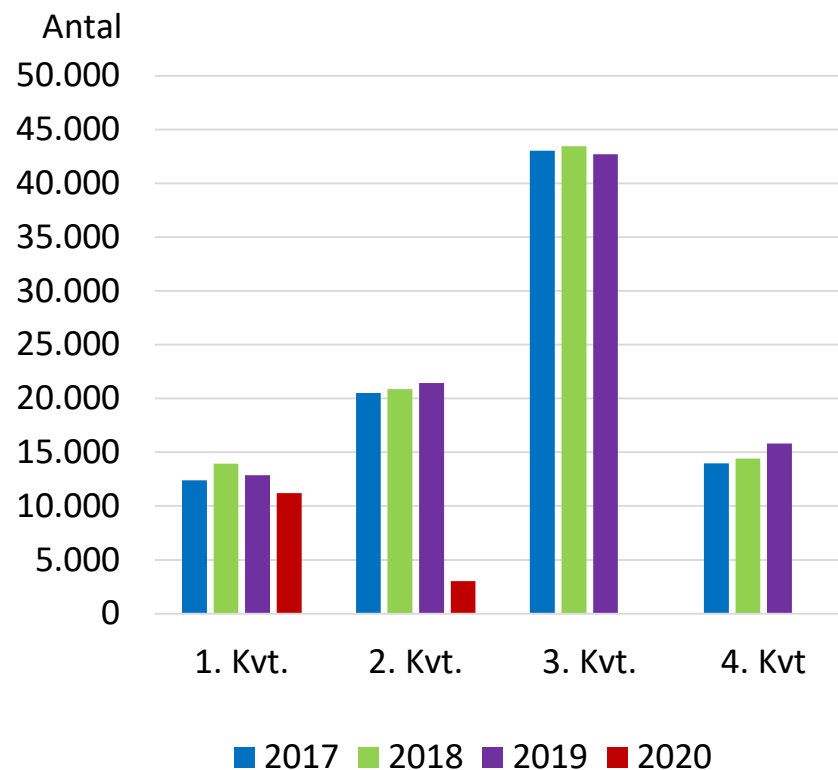
Turist og transport

Hotellovernatninger

Flyrejsende

Hjælpepakker

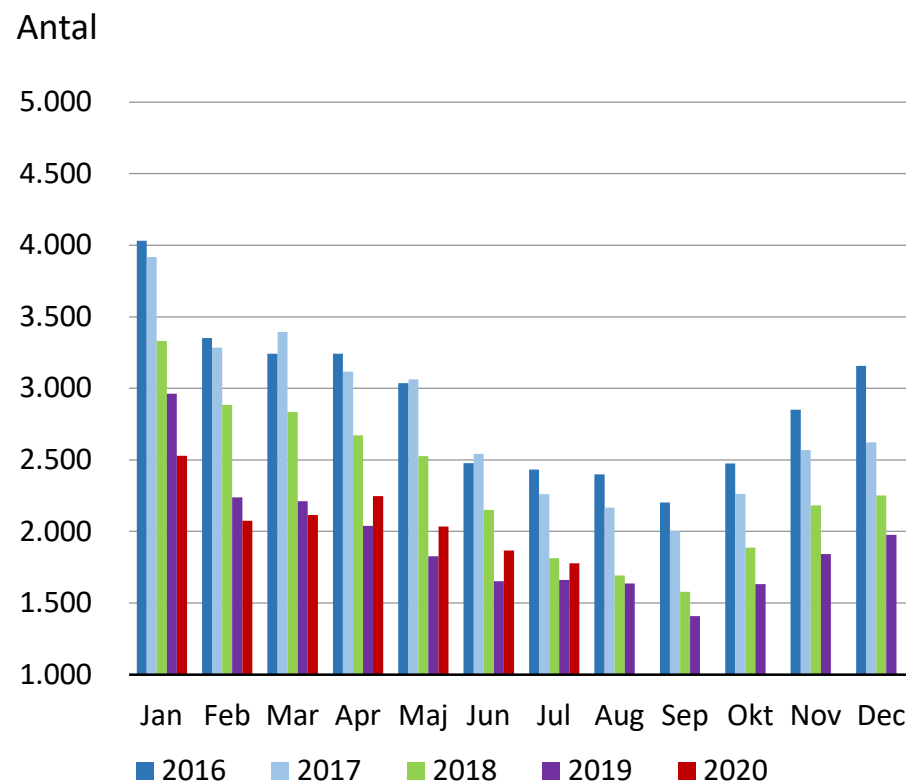
- Hjælpepakkerne har haft en vigtig funktion for at understøtte virksomheder og lønmodtagere
- Hjælpepakkerne bør kun være rettet mod erhverv direkte påvirket af nedlukninger, restriktioner m.m.
 - Vigtigt at forlænge hjælpepakkerne af hensyn til turist/transport erhvervene
 - Problematisk med særlig hjælpepakke for fiskeriet (kystnære fiskeri efter rejer, krabber og torsk)
- Hjælpepakkerne bremser omstilling og dynamik – og bør derfor være midlertidige

Arbejdsmarkedet

- Beskeden stigning i ledigheden
- Mangel på kvalificeret arbejdskraft
 - Kvalifikationer
 - Mobilitet
 - Økonomiske incitamenter

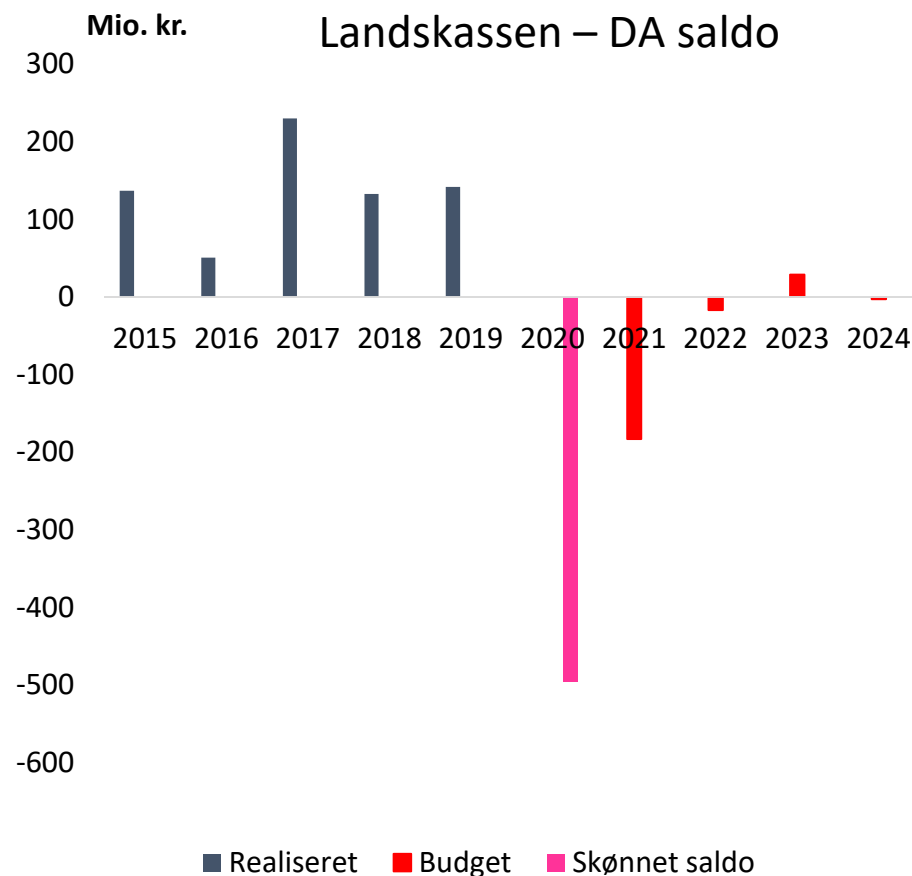
Arbejdssøgende

Landskassen

- Stort underskud i 2020
 - Direkte udgifter: 225 mio. kr.
 - Mindre skatteprovenu (Ressourcerenteafgifter): 150 mio. kr.
 - Mindre udbytter, indtægter i Mittarqarfiit: 180 mio. kr.
- 2020 og 2021: Underskud i en særlig situation giver god mening – understøtter økonomien og medvirker til at undgå et stort tilbageslag
- 2022 og fremadrettet: Kræver en genopretning = overskudsmål for de offentlige finanser
 - Stram styring af de offentlige udgifter
 - Intet finansieringsrum for nye initiativer

Store krav til den økonomiske politik

- Store udfordringer for Landskassen:
 - Coronaregning
 - Finanspolitisk holdbarhed
 - Nye krav og behov
- Behov for en ny langsigtet økonomisk plan
 - Potentiale for besparelser inden for den offentlige sektor
 - Effektiviseringer og øget produktivitet
 - = mindre udgifter
 - = samme eller bedre opgave - løsning for borgerne
 - = frigør arbejdskraft til andre erhverv; styrker proces mod en bredere erhvervsstruktur

Processen mod en selvstående økonomi

- Bredere erhvervsbase under pres pga. coronakrisen
 - Turist- og transportsektoren
 - Efterforskning, minedrift
- Uddannelse – stadig en væsentlig begrænsning, men den kan påvirkes!
 - Forbedringer, men det går langsomt
 - Problemerne er velkendte og gennemanalyserede
 - Problemet er ikke de institutionelle rammer
 - En stor tværgående indsats er nødvendig
 - Folkeskolen
 - Overgange i uddannelsessystemet

Spørgsmål?

En makroøkonomisk model for Grønland

Økonomisk Råd, 21. september 2020

Anders Blaabjerg og Søren Bjerregaard

Økonomisk Råds formål

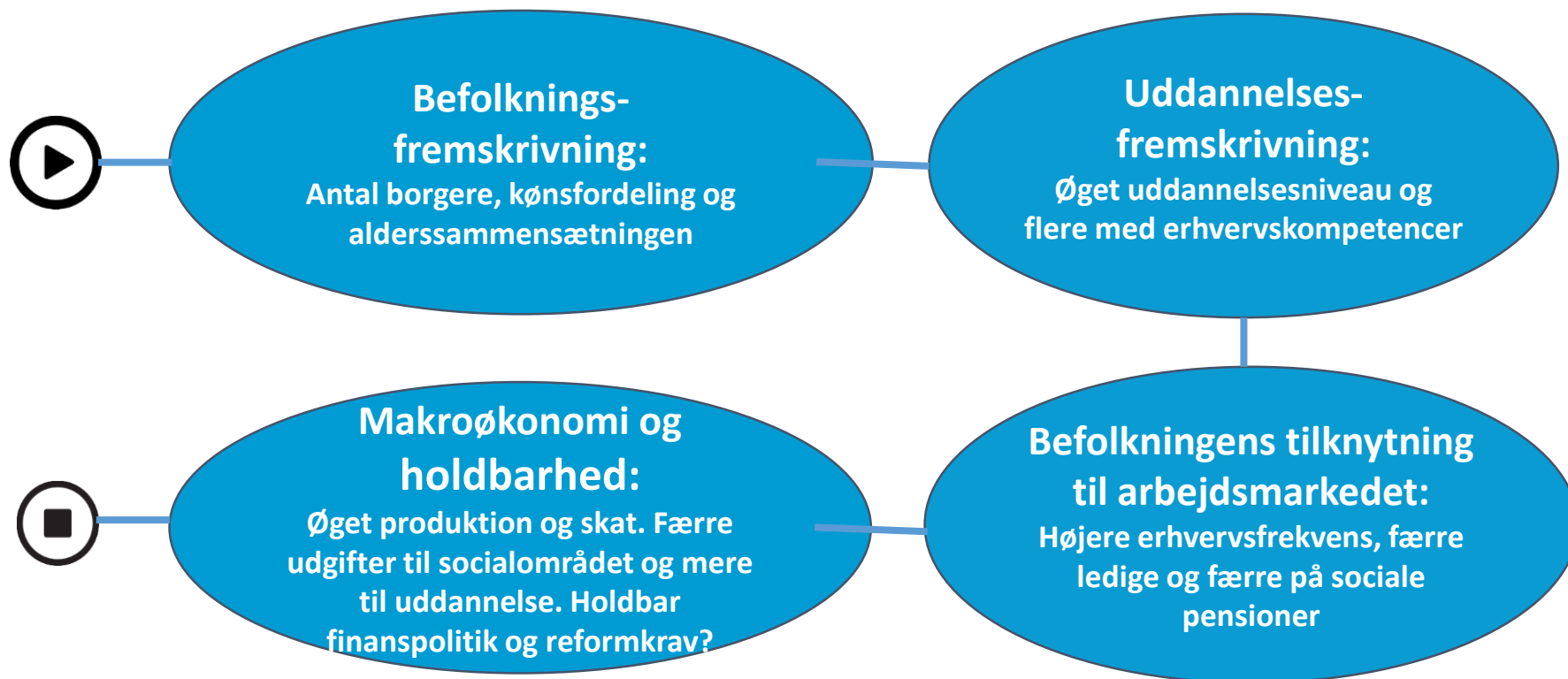
"Økonomisk Råd har til formål uafhængigt at vurdere konjunkturudviklingen og holdbarheden af den økonomiske politik. Rådet foretager endvidere faglige vurderinger af, om de konkrete fremskridt i henhold til en langsigtet plan for opnåelse af en selvstående økonomi er tilstrækkelige."

Finansloven

Ny model for Grønlands økonomi

Et eksempel: Uddannelsesreform der øger kvaliteten af folkeskolen og får flere unge til at gennemføre en kompetencegivende uddannelse

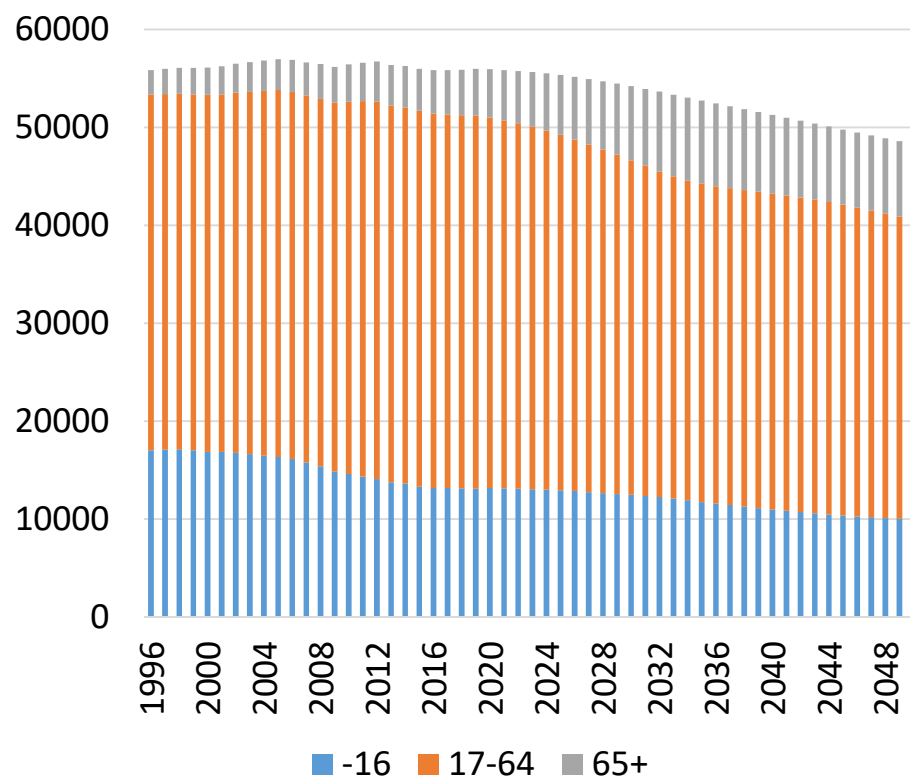

Befolkningsfremskrivning

- Fremskrivning baseret på historiske viden om
 - Fødsler
 - Dødsfald
 - Indvandring
 - Udvandring
- Befolkningen =
 - $\text{Befolkningen året inden} - \text{udvandring} + \text{indvandring} - \text{døde} + \text{fødte}$
- Befolkning deles på undergrupper, som fremskrives et år ad gangen
 - Køn, Alder, Fødested
- Aldersbetingede hyppigheder
 - Af 1000 kvinder på 24 år født i Grønland får xx antal børn
 - Af 1000 mænd på 65 født udenfor Grønland udvandrer xx

Befolkningsfremskrivning 2020 fordelt på aldersgrupper

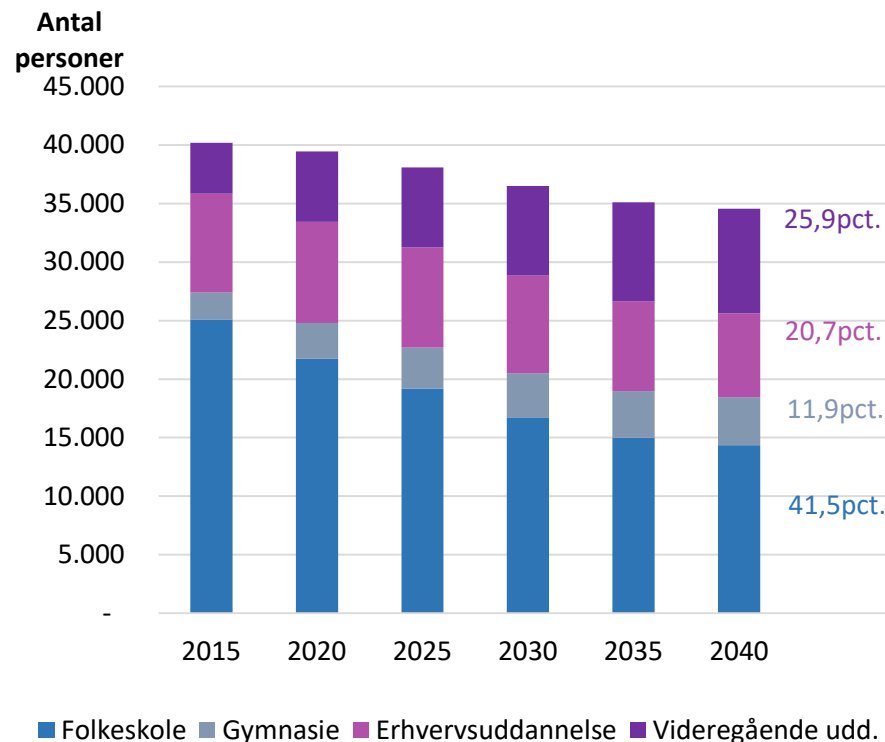

Uddannelsesfremskrivning

- Udgangspunkt i befolkningen opdelingen på køn og alder
- Antager nuværende uddannelsesadfærd
 - Alder ved start på uddannelse
 - Frafald
 - Uddannelsesvalg
- Som tiden går erstattes ældre med lavere uddannelse med yngre med højere uddannelse

Fremskrivning af uddannelsesniveaue i Grønland, befolkningen mellem 15 og 65 år.

Socioøkonomisk fremskrivning

- I **befolkningsfremskrivning** inddeles den fremadrettede befolkning i grupper efter alder og køn
- I **uddannelsesfremskrivningen** opdeles yderligere på højest fuldførte uddannelse
- I den **socioøkonomiske fremskrivning** opdeles efter arbejdsmarkedstilknytning.
- Opdelingen sker ved bestandsfrekvenser. De angiver, hvor stor en andel af gruppen, der befinder sig i hver enkelt arbejdsmarkedsstatus, fx:
 - Andel af 40-årige med erhvervsuddannelse, som er i beskæftigelse
 - Andel af 50-årige med folkeskoleuddannelse, som er på førtidspension
- Bestandsfrekvenserne beregnes på baggrund af de historiske observerede adfærdsmønstre - dvs. der antages uændret adfærd i fremskrivningerne.

Arbejdsmarkedsstatus fordelt på 20 kategorier

- Hierarkisk opdeling af den grønlandske befolkning på 20 forskellige socioøkonomiske kategorier.
- Her enkel person er placeret entydigt i én socioøkonomisk kategori, og befolkningen er dermed udtømmende beskrevet på arbejdsmarkedstilknytning.
- Planen er, at den hierarkiske opdeling af befolkningen fremover vil indgå i Grønlands Statistiks statistikbank.

Tabel 4.2. Arbejdsmarkedsstatuskategorier.

Hovedgruppe	Underopdeling	Aldersafgrænsning
Arbejdsstyrken	Beskæftigede uden nærmere angivelse	15-100 år
	Beskæftigede studerende med SU	15-65 år
	Beskæftigede studerende uden SU	15-65 år
	Beskæftigede førtidspensionister	18-65 år
	Beskæftigede alderspensionister	65-100 år
	Barselsdagpenge	16-65 år
	Delvist ledige, arbejdsmarkedsydelse	18-65 år
	Delvist ledige, offentlig hjælp	18-65 år
	Ledige, arbejdsmarkedsydelse	18-65 år
	Ledige, offentlig hjælp	18-65 år
	Ledige, elevstøtte	18-65 år
	Ledige, uden indkomsterstattende ydelse	18-65 år
Midlertidigt uden for	Studerende med SU	15-65 år
	Studerende uden SU	15-100 år
	Arbejdsmarkedsydelse ved sygdom	18-65 år
	Offentlig hjælp	18-65 år
Pensionister	Førtidspensionister	18-65 år
	Alderspensionister	65-100 år
Øvrige uden for arbejdsstyrken	Børn og unge til og med 14 år	0-14 år
	Øvrige uden for arbejdsstyrken	15-100 år

Befolkningens arbejdsmarkedstilknytning frem til 2050

Socioøkononmisk fremskrivning viser store ændringer i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning fra 2020 til 2050:

- Befolkning: -7.760 pers.
- Arbejdsstyrke: -4.380 pers.
- Beskæftigelse: -3.400 pers.
- Uden for arbejdsstyrke: -3.280 per.
- Alderspensionister: +2.000 pers.

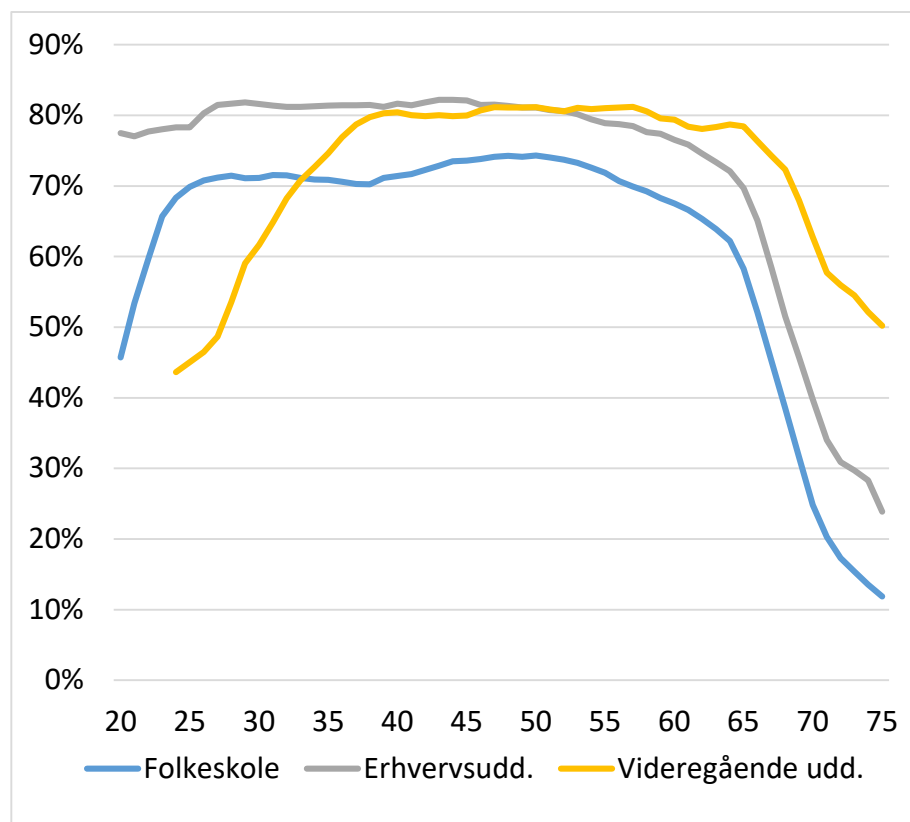
Arbejdsmarkedsstatus	2020	2030	2040	2050
Beskæftigede uden nærmere angivelse	24.265	23.288	22.200	21.535
Beskæftigede studerende med SU	1.047	980	928	848
Beskæftigede studerende uden SU	990	899	839	740
Beskæftigede førtidspensionister	202	175	122	126
Beskæftigede alderspensionister	386	502	477	362
Barselsdagpenge	355	284	257	236
Delvist ledige, arbejdsmarkedsydelse	280	225	198	178
Delvist ledige, offentlig hjælp	390	324	284	252
Ledige, arbejdsmarkedsydelse	255	209	187	170
Ledige, offentlig hjælp	1.325	1.074	939	839
Ledige, elevstøtte	344	293	287	246
Ledige, uden indkomsterstat. ydelse	230	186	168	150
Studerende med SU	1.297	1.178	1.096	984
Studerende uden SU	1.211	1.178	1.138	1.007
Arbejdsmarkedsydelse ved sygdom	105	93	81	81
Offentlig hjælp	652	529	458	419
Førtidspensionister	2.210	1.952	1.317	1.338
Alderspensionister	3.605	5.014	6.126	5.599
Børn og unge til og med 14 år	11.701	11.064	9.626	8.805
Øvrige uden for arbejdsstyrken	5.096	4.770	4.533	4.366
I alt	55.945	54.217	51.263	48.280

Bestandsfrekvenser

- Eksempel på bestandsfrekvenser for erhvervsdeltagelse og kompetencegivende uddannelse, *se figuren til højre*.
 - uddannelse øger erhvervsdeltagelsen 5-10 procentpoint,
 - og medfører senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

Eksempel på bestandsfrekvenser: Aldersfordelt erhvervsdeltagelse efter uddannelse, 20-75 år

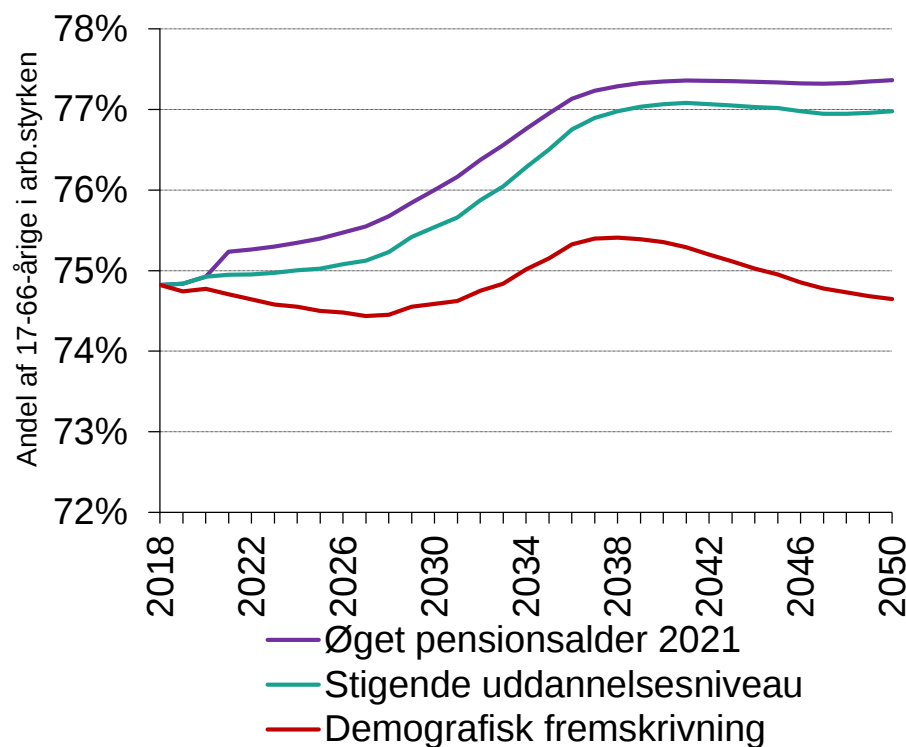

Uddannelse og arbejdsmarkedstilknytningen

- Et stigende uddannelsesniveau vil trække erhvervsfrekvenserne op over de næste 20 år, *se figuren til højre.*
- Arbejdsstyrken ventes at falde med ca. 4.400 personer fra 2020 til 2050 (dvs. 15 pct.):
 - Fald i befolkningen og ændret sammensætning reducerer isoleret set arbejdsstyrken med 5.400 personer,
 - men stigende uddannelsesniveau trækker arbejdsstyrken op med 900 personer,
 - og øget pensionsalder fra 2021 trækker arbejdsstyrken op med yderligere 120 personer.

Effekter af uddannelse og højere pensionsalder på erhvervsfrekvens, 17-66 årige

En makromodel for Grønland

- Modellen indeholder husholdninger, virksomheder, offentlig sektor og udenlandsk sektor.
- Husholdninger:
 - Privatforbrug afhænger af disponibel indkomst (løn- og kapitalindkomst + transfereringer) og nettoformue.
 - Tilknytningen til arbejdsmarkedet er bestemt af alder, køn og uddannelse (socioøkonomisk mode). Lønnen sikrer ligevægt på arbejdsmarkedet.
- Virksomheder:
 - Produktionsstruktur med arbejdskraft, kapital og materialer.
 - Investeringer bestemt af ønsket kapitalniveau og finansieringsvilkår.
 - Branchespecifik produktivitet, der driver væksten i økonomien.
 - 10 brancher, heraf én offentlig.
 - Produktionen i fiskeriet er begrænset af kvoterne og fiskepriser er bestemt af verdensmarkedsforhold.

En makromodel for Grønland

- Den offentlige sektor:
 - Producerer individuelt offentlig forbrug (fx sundhed, uddannelse, ældreforsorg) og kollektivt offentligt forbrug (fx politi, administration).
 - Indtægter: Skatter, afgifter, bloktilskud mv.
 - Udgifter: Transfereringer til husholdninger og offentligt forbrug.
- Finanspolitisk holdbarhed:
 - Er der langsigtet balance mellem offentlige indtægter og udgifter?
 - Krav om reformer af velfærdssamfundet?
- En strukturmodel til analyser og anbefalinger om langsigtet økonomisk selvberenhed.
- Makromodellen forventes at være klar i 2020,

Spørgsmål?